

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden líric. sorsnál
30 kr.

A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A magyar művészet hódításai a nemzetiségi kérdésben.

Zombor, 1894. nov. 8.

A nemzetiségi kérdés megoldásának minden lehetséges eszközéről beszélnek és írnak. De csak egy megoldás létezik: az egységes magyar állam ezer éves, hazafias eszméjének korlátlan uralma. Ezt az uralmat meg kell szilárdítani nemcsak a törvényekben, hanem a szokásokban és az összes nemzetiségek népkedélyében is. A magyar művészet, különösen a magyar zene és a magyar színház, mint egyáltalán a magyar művészetközössége a költőknek szóban, képben és zenében, már hosszú évek óta nagy erkölcsi hódításokat tett úgy benn az országban, mint külföldön. Ez egy igazi szellemi nagyhatalom, amely a művészetnek népkedély, lélekemelő és a szépek győzelme által kiengesztelő befolyását gyakorolja mindenkor. A legnagyobb nemzetek népkedélyében is közreműködött a nemzetiségi kérdés megoldásában a művészetnek ez a szellemi nagyhatalma. Magyarországon is még mindig jobban érvényre kell juttatni a legmagasabb nemzeti és állami érdekek hazafias szolgálatában a művészet nemzeti hazafias eszméjének diadalát. A magyar művészet kezdettől fogva feláldozta magát ezért az eszményi célért s még ahhoz is hozzájárult, hogy az alkotmány visszaállítás után a hazai művészet számára saját tüzehelyet lehetett szerezni s most már nincs arra szorulva, hogy vagy a számkivetés keserű kenyereiből éljen egy exotikus maskararuhájában, vagy, a mi gyakran még rosszabb, a saját hazájában saját otthon nélkül szüntelen vándorló cigányéletet éljen.

Emlékeztetni kell erre, mert az emlékeztetésben sürgősen megszívlelendő tanulságok vannak a közönség számára is, tanulságok, melyeket különösen újabb időben elhanyagoltak s nem méltattak tiszteletre.

A hazafias érzék nevelése, a nemzet szellemi gazdagságának, a megbecsülhetetlen eszményi javaknak megszerzése és szaporítása érdekében, mint a világ minden államában, Magyarországon is három halhatatlan, folyton újra megifjodó

erjű hatalmi tényező működik: iskola, egyház és művészet.

A mit az iskola és az egyház a magyar állam ujraszületéséért és a hazaszeretet neveléséért tett, arra nézve az elbeszélői tisztet ma átengedjük az utolsó 27 esztendő történetének. A magyar művészet ép úgy, mint az iskola és az egyháznak hazafias, igazán vallásos szolgálói, már a legsü-tétebb és legszomorubb multban küzdött és dolgozott a nemzet eszményi becsüvéért és hazafias céljaiért. A kötelességről való megfelekedés lenne tehát, ha el nem ismernők a magyar művészet mai vívmányait, hazafias érdemeit, valamint nem nélkülözhető feladatát a különféle nemzetiiségeknek egy egységes, magyar állampolgárságban leendő egybeolvadásánál.

Ennek igazságát nem szabad elhallgatni, habár nem kellemes is azoknak, akik e tekintetben nem teljesítették kötelességüket. A mostani nemzedék egy része a legnagyobb mértékben hálátlan, mert a magyar művészet tagadhatlan vívmányait már egészen maguktól értendőnek tartja. Ennek aztán az a következménye, hogy pl. a magyar vidéki közönség egy része, mely a fővárost látogatja, a magyar műintézeteket elhanyagolja s ezzel közvetve kárt okoz a vidéki városok művészeti életének is. A fővárosban van magyar királyi operánk, amely mint nemzeti műintézet, előítélettel ment külföldi szakértők véleménye szerint, megfelel a legmagasabb józan követelményeknek. Magától értendő kötelessége tovább is előrehaladni. Tekintélyek, mint a híres francia és olasz zeneszerzők: Massenet, Delibes, Mascagni, Leoncavallo, továbbá Brahms és sok más európai művésznótabilitás, függetlenül egyes talmi zenetudósok hivatásos pesszimizmusától, oly dicsérettel elismerik ezt, hogy már ez maga a legnagyobb becsületére válik a magyar művészetnek. Elismerik továbbá, hogy a művészi ensemble és az operai zenekar zeneileg tökéletes teljesítményei, a külföldi nagy mesterek műveinek és a magyar operáknak kitűnő előadása, oly magas színvonalon állnak, hogy azokat semmiképp sem mulják felül más európai fővárosok összehasonlításra alkalmas nagy színházainak teljesítményei. E mellett nem szabad feledni, hogy a magyar királyi opera és a magyar nemzeti színház, valamint a velük összefüggő tanintézetek egy magyar művészeti egyetemet képeznek, mely-

nek nevelő és példaadó működése a magyar vidéki városok színházaira nézve nélkülözhetlen.

A magyar nemzeti színház, mely mint az opera, a művészi nevezetességeknek szintén egész gárdájával bir, a milyen még Német- és Franciaországban is ritkaság, bécsi vendégszereplések mintegy rohammal meghódította az osztrák főváros színházértő közönségét és a szakavatott ítéletükről híres kölföldi kritikuskok lelkesült elismerését. A budapesti népszínház, a mely a vig nemzeti zene és daljáték és a drámai népköltészet terén nyújtott előadásaival szinte egyetlen a maga nemében, a művészetnek és felvidítésnek annyi élvezetében részesít, hogy a külföldi színházgatók a népszínház, valamint a magyar opera által is ahoz a szokáshoz jutottak, hogy primadonnáikat s más énekművészeiket és zenészeiket Magyarországból importálják.

Kijelentjük azonban azt is, hogy ezek a fényes sikerek senkit sem jogosítanak fel arra, hogy a multnak babérait elaludják. Másrészt sajnálattal kell konstatálnunk azt a szomorú tünetet, hogy a magyar vidéki közönség, melynek látogatására szintén utalva vannak a fővárosi színházak, épen a fővárosi magyar műintézetek látogatását hanyagolja el. Ennek a főoka azoknak a művészeti prostitúció és magyarellenes hazátlan színházi szélhámoság számos torzszülötteinek a pestises elterjedésében van, a melyeknek udvariasságból vagy gondatlanságból Budapestent az „Orpheum“ hazug elnevezést adják.

Szinte megsértése az a művészet eszméjének és nevének, ha az unalmas bűn eme tenyésztőhelyeinek látogatására, melyekben magyar művészetből egyáltalán mit sem lehet találni, állítólagos műélvezetről szóló toladó reklámmal akarják a fővárosi, de különösen a vidéki magyar közönséget csábítani. A szellemtelen illetlenség és a hazátlan, internacionális humbug eme tingli-tángli helyiségeiben a családi élet és a női becsület szentségéről megeresztett legbálgább gúnyolódás, legostobább viccelődés által veszedelmes kárt okoznak — közvetlen is, közvetve is, — a tisztességes magyar érzésnek, a népkedély művészi eszményei ápolásának.

Egyetlen kulturnemzetnek sem lehet tulajdonítani ezeknek a tingli-tángli — méreglebujoknak a romlott jargon-ját. A legbutább és legszemtelenebb tréfák undok kozmásborával, a magyar és más kulturnyelvek szépségének kigunyolásával

A „BÁCSKA“ tárcája.

Pszülföldem.

Este van, szép csendes este . . .
Lágyan kong a kis harang;
Tudja Isten, miért nekem
Olyan édes ez a hang.

Csengő hangján elmerengek . . .
Messze szállnak képzetim . . .
Messze — ott a gyermekévek
Vadvirágos rétjeim.

Csalogánydal hangzik által
Zöldvetéses berkeken . . .
Kis házunkból jó anyánk szól:
„Jer haza már gyermekem!”

En azonban futva-játszva
Éji lepkét kergetek . . .
Köröttem mind jó pajtások,
Mind megannyi gyermekek.

Jön a csorda! Nosza rajta!
Hát élje, csak vigyázz!
Egy erővel közrefogva
Kergessük meg a bikát.

Báránypelldő nyughelyéről
Köl ki most a holdvilág:
Kis falucsám, téged egész
Fenségedben látni hágy.

Nádfelű házaiddal
Telve hegy, völgy és orom . . .
Köztük — mint egy óriás kéz
Mutat fel a kis torony.

Oly regényes minden itten,
Oly fenséges — isteni . . .
Akinek ez szülföldem:
Az tudja csak érzeni.

Elég is volt a játékból!
Most hamar a völgybe le!
— S pár perc múlva minden bokor
Víg dalunkkal van tele.

Dalunkra a csattogány is
Néha-néha ráfelel;
Hol felelve, hol meg velünk
Együtt versenyt énekel.

S míg mi mindent elfeledünk,
— Elmulatva itt alant:
Ezüst-hangú szép szavával
Megkondul az estharang.

Hegy-völgyön túl messze elhat
Csengő-bongó szép szava:
Mindenkinek hírül adva,
Hogy közel az éjszaka.

Jó is lesz már hazamenni,
Mert már kedves jó anyánk
Vacsorával, puha ággyal
S tárt karokkal vár reánk.

Óh te kedves kis falucsám!
Óh kies szülföldem!
Elmondani sem tudnám tán,
Hogy mily drága vagy nekem.

Óh mi sokszor elmerengek
Kis falum — emlékeiden!
Hisz nélküled oly rideg . . . oly
Sivár puszta — életem.

Nád-viskóid én előttem
Mind megannyi paloták;
— Miért látszik nekem annak?
— Csak én tudom az okát.

Itten szívtam édes anyám
Emlőiből a tejet,
Itt éltem le gyermekévem:
Itt szeretnék nyughelyet.

Este van . . . szép csendes este,
Lágyan szól a kis harang . . .
Tudja Isten, miért nekem
Olyan édes ez a hang.

Csengő hangján elmerengek:
Messze szállnak képzetim;
Messze . . . ott a gyermek-évek
Vadvirágos rétjeim.

Korpási István.

A YIZ SZINÉN.

Irta: Virter Ferenc.

Még sötét volt az égerfák lombja: keleten alig kezdődött a pitymaltat; a végtelen szürkeség csak halványon játszott a fehérbe s a fák körvonalait inkább a sejtelen, mint a látás tudta meghatározni.

Három óra volt s novemberi hajnal.

Vizslánk, orrát végigszaladtatva a földön, minden percében visszafutott hozzánk, kérdőleg s szintén kövételön toppanva elénk, akár csak azt akarta volna értésünkre adni: jőjjetek már no, felébred a vad s aztán üthetitek nyomát! . . .

Mi szótlatlan ültünk egy ledölt fa törzsén: társam, az öreg vadász, nagyot szivott cseréppájából; én cigarettével melegítém magam; keletről hideg szél fújt felénk s egészen megdermeszté ujainkat.

— Talán mehetnénk már, Farkas bácsi — szóltam az öreghez.

— Maradhatunk még, tekintetes ur, válaszolta; félóra múlva elég idő lesz.

És maradtunk még.

Lábaink előtt húzódtott a Mosztonga, ez a bácskai csöndes lap, végtelen némaságával, alig rezzenő nádjai közt észrevétlen lassu folyással, nyugatoak. Rövid távol-ságra töle a római sáncok kis domborulatai, a láthatáron hat vagy hét falu képe, partján az éger- és tölgyfák hatalmas erdeje látszik, mik között ez a bágyadt mocsár

jar és Szerajevóban sikeresen koncertezett. Érdekes tudni, hogy Kolompár előtt már más zombori cigányok is jártak Boszniában, de nem valami nagy becsületet vallhattak, mert a mikor most a mi „kis” Sándorunk kifüggesztette Szerajevóban zombori plakátait, a koncertre egyáltalában nem jött közönség. A mi kis Sándorunk tehát gondolt egyet és mivel ő véletlenül dunaföldvári születésű, hát másnap dunaföldváriknak adta ki bandáját s ekkor már volt szép közönsége. Az élelmes banda különben már utban van hazafelé.

Eljegyzés. Fetter György verbászi vasuti pénztáros eljegyezte Zaisz Károly leányát, Irénke kisasszonyt.

Az ezredéves kiállítás szegedi kerületi bizottsága sürgető fölhívásokat küldött a kamarai kerület helyi bizottságaihoz, hogy immár a kiállítás jelentkezőinek számbavételére koncentrálják tevékenységüket, mert a bejelentési határidő december végével lejár. Az úvidéki helyi bizottság ennek folytán vasárnap tartott ülést dr. Flatt Viktor főispán előlétele alatt és ezen az ülésen Niedermayer Gyula előadót, közép kereskedelmi iskolai tanárt és dr. Demetrovits Vladimir bizottsági jegyzőt, városi főjegyzőt bizta meg a bejelentési ívek összegyűjtésével. A bizottság, melynek 2000 frt kiállítási alap áll rendelkezésére, elhatározta, hogy a szegényebb sorsú iparosok kiállításra érdemes tárgyai után a térjárt és szállítási költséget fedezni fogja és gondoskodik arról is, hogy egyes érdemes iparosok megrendelésekkel láttassanak el. Így az Úvidéki épített díszes új városláza berendezési tárgyai közül az értékesebbeket úgy fogják megrendelni, hogy azokat az illető iparosok a milleniumi tárlaton bemutathassák.

A hódásági „kaszinó” és „népkör” ügye. Érdekes elvi jelentőségű határozatot hozott a m. kir. belügyminiszterium a hódásági „kaszinó” és „népkör” italmérőjének, ifj. Wicht István hódásági lakos kihágási ügyében, kit a községi szabályrendeletben megállapított záróra be nem tartása miatt úgy a járási főszolgabíró, valamint felettes hatósága 200 frt pénzbírságban marasztalt el. Az illető felebbezése folytán a m. kir. belügyminiszterium fölmentette az italmérőt az ellene emelt vád és következményei alul, mert a kihágási büntető-törvény a vendéglősök, koresmárosok vagy kávéház-tulajdonosok részére hatóságilag megállapított záróráknak koresmájukban, vendéglőjükben vagy kávéházukban történt megszegését rendeli büntetni: kaszinó-egyletek azonban nyilvános koresmáknak, vendéglőknek vagy kávéházaknak nem tekinthetők; ami pedig a zárórák hatósági megállapítását illeti, ez nem tekinthető oly rendelkezésnek, hogy megszegése a kihágási büntető-törvénykönyv alapján büntetendő kihágást képezne s a panasztól különben is a vádbeli alkalommal csakis egy-letli tagoknak szolgáltatott ki italokat, kihágást tehát egyáltalán nem követett el. — Ezen miniszteri döntvény szerint tehát a községekben szokásos zárórák a kaszinó-nokra nem kötelezők és ez által a kaszinók és rendőrségi községek közt fölmerült — majdnem mindennapos — összeütközések végleg megszűnnek.

Szélhámos sváb. Krivokutya Tódor, lalítyi földműves, a múlt év április hóban ezer frtot véve magához, azzal a szándékkal ment fel Budapestre, hogy a földmívelési miniszteriumnál kijárja, hogy kincstári bérletet kapjon. Az uton szerencsétlenségére megismerkedett Teibert János tovarisovai agyafurt sváb paraszttal, aki a hiszékeny szerbellel ellitette, hogy nálánál befolyásosabb ember nincsen, mert Gromon Dezső neki köszönheti mandátumát, lévén ő annak idején az államtitkárnak főkörtése. A fővárosban aztán megszállt egy koresmában, ahol csakhamar hozzájuk szegődött Petrich Hiador úgynök, aki elvezette őket állítólag a miniszteriumhoz, onnan pedig egy koresmába, ahol a csehet természetesen Krivokutya fizette. Nem lévén azonban apó pénze, egy százaszt adott felváltás végett utitársának, aki úgy eltűnt a pénzzel, mintha a föld nyelte volna el. Teibert eltávozta után az úgynök is elszompolgott, hogy az után testvériesen megosztozzon a százas bankón. Teibert János időközben elhalálozván, a budapesti kir. törvényszék a napokban csak Petrich Hiador fölött íltett törvényt, akit sikkasztás miatt négy hónapi fogházra ítélt.

Városi ügyek.

Közegészségügyünk október hóban. Október hónap közegészségügyi viszonyaink általában és viszonyitva az előző és a múlt évi megfelelő hónapokhoz kielégítőek voltak mind a halálozási, mind pedig a népesedés tekintetében. Ugyanis október hónapban elhalt 64 ember, (szeptemberben 60, tavaly 61). A ragályos betegségek közül — a főorvosnak a közigazgatási bizottsághoz benyújtott jelentése szerint — egyedül a difteritisz mutatkozott és pedig szórányosan ugyan, de már nagyobb számban. — Az iskolába járó gyerekek egészség állapota kitünő volt; az összes népiskolákban csak 15 betegedési eset fordult elő. — A trachoma vizsgálat az iskolákban folyt; a központi fiúiskolában 2 tükéletes és 4 kisebb fokú megbetegedést találtak s a betegek gyógykezelés alá vettek. — Főleliti a főorvos jelentése, hogy az annyira emlegetett difteritisz ellenes szerumból 12 üveg 1-es számú rendelt dr. Vadas főorvos a város részére, hangsúlyozva, hogy az eddigi kísérletek szerint ennek a szernek csakis immunizáló hatása van, arra pedig az egyes számú szükséges. — A népmozgalmi adatokból kiemelendők tartjuk: élve született októberben 37 fiú (köztük 2 törvénytelen) és 33 leány, (köztük 1 törvénytelen), összesen tehát 70 gyermek. Halva született 2 gyermek. Meghalt összesen 64 ember; köztük 0—1 éves 18, 1—5 éves 8, 5—20 éves 12, 20—30 éves 2, 30—40 éves 3, 40—60 éves 8, 60—80 éves 10 és 80 éven túl 3. A népesedési többlet 6, azaz 10 1/2 %. Gyógykezelésben nem részesült az elhaltak közül 8 hét éven aluli és 6 hét éven felüli, vagyis az elhaltak 22 %-a. — A házasságok száma októberben 41.

Iskolai ügyek. A város legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésén Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő előadta, hogy az elmúlt október hó folyamán meglátogatta a helybeli gör. kél. népiskola fiú- és leányosztályait s főleg a magyar nyelv tanítását tette vizsgálat tárgyává. Örömmel konstataálta ez alkalommal a kir. tanfelügyelő, hogy egyenlő osztályban a magyar nyelv tanítása körül eddig kielégítő eredményt értek el. Különösen Csönity Velimir tanító igyekszik dicséretes ügybuzgósággal feladatát e téren is sikerrel megoldani. — Főlem-

litette egyben a kir. tanfelügyelő, hogy a tanköteles gyermekek nagy része nincsen még ez idő szerint az iskolába fölveve. Az említett iskolákba ugyanis csak 291 tanuló van beírva, holott a tankötelesek száma legalább is 400. — A közigazgatási bizottság elhatározta, hogy a városi tanácsot felhívja, hogy a tanköteles gyermekek jegyzékét e hó 15-ig okvetlenül terjessze be s az iskolamulasztók szülőivel avagy gyámjaival szemben a törvényben előírt fokozatos büntetést következetes szigorral alkalmazza.

Az ipartanács tagjai. A Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága melletti ipartanácsba a szegedi kereskedelmi és iparkamara az 1895. évre megválasztotta Bikár Simon nagykereskedőt és Steiner Lajos címefestőt; póttagokul Weidinger Sándor kereskedőt és Szalay Károly lakatosmestert. A közigazgatási bizottság a maga részéről beválasztotta rendes tagokul Heindlhofer Róbert kereskedőt és Bittermann Nándor nyomdászt; póttagokul Koszauits Szilárd kereskedőt és Lang Flórián tímár mestert.

A város egyenes államadója. A város közönségének e címen az 1893. évi adóhátralékkal együtt a f. évben október hóig összesen 434.073 frt 18 krt kellett volna fizetnie. Ebből október hó végéig tényleg fizetett 243.848 frt 39 krt s így október végével a hátralék 190.224 frt 79 krt tett ki. Magában október hónapban 47.000 frt 37 kr egyenes államadó folyt be. Érdekes megjegyezni, hogy tavaly októberben 18.174 frt 72 1/2 kr folyt be csak s így idén októberben nem kevesebb, mint 29.825 frt 64 1/2 krral több a tavalyi októberi bevéteknél. Általában az ideai adófizetés adatai sokkal kevésebbek a tavalyinál; egyenes államadóban az évfolyamán eddig 37.207 frt 83 krral több folyt be, mint a tavalyi megfelelő időszakban.

Színügyi bizottsági ülés volt november 7-én délután. Merelli búvész kérte a színbázat három előadásra. A bizottság átengedte két előadásra oly feltétellel alatti, hogy a létesítendő városi zenekadémia alapja javára tartozik előadásenként 10—10 frtot fizetni s külön tartozik fedezni azonkívül a világítási, fűtési és egyéb költségeket is.

A baja-zombor-úvidéki vasut ügyében a kereskedelemügyi miniszter egy leírata érkezett a napokban az érdekelte törvényhatóságokhoz, mely szerint a közigazgatási bejárás alkalmával szóval megadott építési engedélyt a miniszter most megerősíti. De egyszerű tudatja velünk zomboriakkal, hogy nincsen ugyan elvi akadály az ellen, miszerint a keryajai uti metszésnél megállóhely létesíttessék, de hogy ott egyszerűs mind marharakodó is létesíttessék, azt az ebből felmerülő jelentékeny költségöbbletre való tekintettel, — ez idő szerint teljesíthetőnek a miniszter nem találta. A megállóhelyekre nézve is később fog érdemileg határozni, amikor a vonalrészak elosztása iránt fog intézkedés tétetni. (Tudjuk, hogy megállóhelyek vannak tervezve Zomborban: 1. a Nenadits szállásocportnál, 2. a keryajai uti metszésnél, a 3. csesovói szállásoknál és 4. kiterő állomással Zsarkovácánál; tehát a főállomással összesen 5.)

Művészet és irodalom.

A „Vasárnapi Ujság” november 4-iki száma 22 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Kossuth Lajos két kiadatlan képmása.” (Képekkel: Kossuth Ferenc festményének másolatával, melyet atyjáról természet után festet, és Kossuth mellszobrának rajzával, melyet fia, Ferenc atyja halála után faragott.) — „Halottak országa.” (Képekkel: 1. Deák mauzoleuma. 2. Kossuth sírja, Hány Gyula rajzai; Klapka tábornok, Csukássy József, Henneberg sereleikei, Róna, Zala és Strobl szoborművei a kerepesi-uti temetőben.) — Költmények: „Isten előtt.” Palágyi Lajostól; „Az áruló sírja.” Paraskhos Akhilles költeménye, új-görögéből fordította Hegedűs István. — „A Bacsók megtérése.” Elbeszélés. Irta Szívós Béla. — „Az orosz rémuralom idejéből.” Történelmi adatok, írta Grubov A. Oroszból fordította S. V. — „Képek a felkelő nap országából.” Naplótöredékek. Irta Reményi Ferenc cs. és kir. sorhajó-zászlós. — „A névtelen ember.” — „A dada.” — „III. Sándor cár és utódai” (III. Sándor cár, II. Miklós cár és jegyese és György trónörökös arcképeivel.) — „III. Sándor cár élete folyása.” (10 képpel: III. Sándor cár és a carné életéből; a koronázási szertartások, a berkii vasuti szerencsétlenség, stb.) — „A cár utolsó napjai.” — „A „Neunzeti Salon” megnyitása.” — Irodalom és művészet, Közintezetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendez rovatok.

Matlekovics Sándor, v. államtitkár gyergyószentmiklósi képviselővé történt megválasztása alkalmából az „Ország-Világ”, ezen előkelő szépirodalmi képes hetilap részére gyönyörű mondatst írt, melyet az „Ország-Világ” legutóbbi számában eredeti autogrammban Matlekovics arcképevel együtt közöl. Az „Ország-Világ” az a lap, melyben a szellem óriásai találkoznak, amennyiben az „Ország-Világ” minden száma a legjelesebb hazai és külföldi írók műveit hozza. Képei magas színvonalon állanak; elsőrangú művészek rajzai elsőrangú műintézetben reprodukáltak, úgy, hogy ugyszólván az „Ország-Világ” az egyetlen hazai szépirodalmi hetilap, mely a külföldi hasonírnyú lapokkal a versenyt kiállja. Jó szolgálatot vélnék tehát tenni olvasóinknak, midőn az „Ország-Világ”-ot, Várad Antal e közkedveltségű, elterjedt, és legszebb képes szépirodalmi hetilapját figyelmükbe és pártfogásukba ajánljuk. Mutatványszámot ingyen küld bérkinek a kiadóhivatal. Előfizetési ára pedig a bazi szépirodalmi lapok között a legcsekélyebb. Negyedévre csak 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. Kiadóhivatal (hová az előfizetési pénzek küldendők) Budapest, V. Hold-utca 7. sz.

Szalay József magyar története. Már említettük, hogy a Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) könyvkiadó cég a millenium alkalmából új kiadásban bocsátja közre Szalay Józsefnek, a korán elhunyt kiváló történettudósának „A magyar nemzet története” című munkáját, még pedig akképen, hogy annak hézagait Baróti Lajossal pótolatja és azonfelül a szöveget több mint 600 művészi kivitelű illusztrációval látja el. Szalay munkáját nemcsak az akadémia részéről érte az a kitüntetés, hogy odaítéltek neki a Szilágyi féle 1200 frtos jutalomdíjat, hanem a közönség is oly lelkesen fogadta, hogy rövid pár év alatt az egész első kiadás

elfogyott. Valóban szükség volt tehát e második kiadásra, és a kiadó cég bölcsen cselekedett, midőn azt valóságos diszmnék tervezte, hogy méltó ékessége legyen minden magyar ember könyvespolcának. Alig jelent meg a munka prospektusa, már előttünk van az első füzet is, mely 4 ivnyi szöveget és több mint 50 kisebb-nagyobb illusztrációt tartalmaz. Az első fejezet a magyarok beköltözése előtti Magyarországot ismerteti, előbb a kőkort bemutatta számos Magyarországon talált kőkori tárggyal, aztán a bronzkort, szintén bronzkori leletek rajzaival. Erre Magyarország legrégebb ismert lakosait ismerteti a szerző néhány érdekes araviszk régiséget reprodukálva. Pannónia és Dáciának a rómaiaktól való meghódítását szintén számos kép illusztrálja: a Traján oszlopa néhány domborművének másolata, a Traján-híd maradványa, a római Traján-forum, a híres Traján-tábla stb. A római közigazgatás és műveltség Pannoniában és Dáciában című fejezetben dusan ki vannak aknázva az ó-budai ásátások; ott találjuk az aquimeumi anféatrum képét, az ottani leletek közül az ismert oltárkövet, a mozaikot, a bélyeges táblákat, az agyagedény-töredékeket stb. Nagyon sikerültek a Pannónia sorsára befolyással volt római császárok arcképei is: Augustus császáré és Tiberiusé, valamint Decebal dák király egy szobranak másolata. A szöveg sehol sincs tudákos magyarázatokkal megrakva; az előadás népies, végig egyszerű, világos, folyékony, olyan, a minőnek lennie kell egy a nagy közönség számára szánt munkában. Az első füzet átolvasása után tehát csak még melegebben ajánlhatjuk a munka megszerzését mindenkinek, a kit hazája története érdekel. Egy-egy krral több ára 30 kr, a ki előfizet (6 füzetre 1 frt 80 krral, 12 füzetre 3 frt 60 krral, 24 füzetre 7 frt 20 krral) a füzeteket bérmentve kapja. A teljes mű mintegy 65 füzetre fog terjedni. Gyűjtőknek minden 7 példány után egy tiszteletpéldánnyal szolgál a kiadóhivatal. A megrendelések a kiadócégház intézőndök: Lampel Róbert (Wodianer F. és fia), Budapest, Andrassy ut 21. sz.

„Élet”. E radikális irányu hetilap legújabb (6.) száma ismét tele van érdekesnél érdekesebb aktuális közleményekkel. Porzolt Kálmán Egy ember, aki érti a dolgot címen Wekerle és Szilágyi felől ir intim dolgokat. Pekry Károly „A jövő zenéje” című szép költeményt közöl. Kósa Rezső a nyomdászleltől érdekes rajzot ad („A köszönet”). A Szemle rovat Kossuth Ferencel, a jubiláns honvédelmi miniszterrel, könyvtári műzériakkal, egy „harmadik osztályu” lovagereszt méltatásával, az elhunyt orosz cárral, a nemzeti szalonnal s az egyetemi ifjúsággal foglalkozik eredeti felfogású, szellemes apró cikkekben, melyek az Élet specialitásai. Csöregh Gyula befejezi A felpénz című humoros panasz-novelláját, ugyszintén Schmitt Jenő dr. A szellemi vallás katekizmusát, mely széles körökben feltűnést kelt. Színház, zene és irodalom gazdag rovatai zárják be a tartalmat füzetet, mely az „Élet” életrealóságának új és fényes tanuja. Az „Élet” ára negyedévre 1 frt 25 kr. Kiadóhivatal: Budapest, Mozsár-utca 8. sz.

Közgazdaság.

Kamarai ülés. A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1894. évi november hó 14-én (szerdán) d. u. 4 1/2 órakor saját helyiségében teljes ülést tart a következő tárgysorozattal: A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiktűdése. — Elnöki jelentések. — Titkári jelentés az iroda tevékenységéről. — Interpellációk és indítványok. — A kereskedelemügyi miniszter ur 72438. számú leírata a kereskedelmi muzeum karácsonyi házi-ipari bazárja ügyében. (Az ipari osztály javaslataival.) — A kereskedelemügyi miniszter 72919. számú leírata a kamara 1895-iki költségvetésének jóváhagyásáról. — A kereskedelemügyi miniszter 74113. számú leírata, melylyel véleményes jelentésre megküldi Úvidék város módosított gabonapiaci rendtartását. (A kereskedelmi osztály javaslataival.) — A kereskedelmi muzeum átirata a „Kiviteli címár” ügyében. (A kereskedelmi osztály javaslataival.) — Törvényhatósági ipartanácsotagok választása. (A jelölő bizottság javaslataival.) — Az osztrák-magyar-bank szabadkai fiókületének átirata egy váltó-bíráló ajánlásáért. (A jelölő bizottság javaslataival.) — A bmvásárhelyi termény és gabonacsarnok átirata, melyben kérelmezni kívánja a mezőgazdasági célokra rendelt termények kedvezményes szállítási föltételeinek megváltoztatásait. (A kereskedelmi osztály javaslataival.) — A szegedi kenderfonó gyár részvénytársaság kérése annak kieszközöléséért, hogy a gyárak kanzájainak vizsgálása tovább is az illetékes megyei államepítészeti hivatalok hatáskörébe tartozzék. (Az iparosztály javaslataival.) — A szegedi kereskedő ifjak társulatának kérése esti szaktanfolyamának segélyezéseért. (Az elnökség javaslataival.) — A szegedi közepkereskedelmi iskola igazgatóságának kérése tanpénz-öszöntődíjak megszavazásáért. (Az elnökség javaslataival.) — Az iparos ifjak ország. egyesületének kérése segélyezéséért. (Az elnökség javaslataival.)

Szerkesztői üzenetek.

Egy előfizető. Dr. Thim József Zomborban működik. Járásorvos a zombori szolgabírói járásban.

L-y. Őszi gondolatok. Bevált; közölni fogjuk, mielőtt sorát ejthetjük. Köszönet!

Többen. A tanári cím jogszerint csak azt illet meg, akinek tanári diplomája van. Ha tehát pl. polgári iskolánál valaki tanító oklevéllel működik, nézetünk szerint az csak tanító és nem tanár. E felett vitatkozni nem lehet, de azért ez általános szabály nem fogadható el. Gyakori ugyanis az eset, hogy polgári vagy kereskedelmi iskolánál szervezett tanári állásokra tanári diplomával nem rendelkező egyének pl. tanítók lesznek megválasztva vagy kinevezve. Ilyenkor tehát, a mikor tanári állást töltenek be, kétségtelenül megilleti őket a tanári cím. Tessék tehát megtudni azt, hogy minő állások, tanári vagy tanítói, vannak annál a polgári iskolánál szervezve. Ha az állások tanári állások, akkor azok a tanítók is „polgári iskolai tanítók”.

Sch. M. Kiskoru vadászjegyet csakis a szülő, illetve gyám kérelmére kaphat.

Naptár.
November.

Havi és beti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
9 Pént.	Tivadar	Tódor	28 Terent.
10 Szom.	Av. András	Probas	29 Anasztázia
11 Vas.	G 26 Már. p.	G 25 Már.	30 B 21 Zeno
12 Hétfő	Emília	Jónás	31 Stachys
13 Kedd	Szaniszló	Dida	10 Novem.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügynök.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

6606. sz. 1894.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Pacsér községben lemondás folytán üresedésbe jött községi irnoki állásnak választás után leendő betöltése céljából pályázat hirdettetik.

Ezen állás javadalmazása 300 frt.
Felhívtnak a pályázni szándékozóknak, hogy sajátkezűleg irt folyamodványukat Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága által 6/1889. sz. a. alkotott szabályrendelet értelmében és erkölcsi bizonylattal is felszerelve hozzám **folyo évi november hó 15-ig** annyival inkább nyújtsák be, mivel később érkezők figyelembe vételét nem fogják.

Valasztási határnap utólag fog kitűzteni.
Bács-Topolya, 1894. évi október hó 28-án.

Tukats Fábrián,
szolgabíró.

1850. sz. 1894.

Pályázati hirdetmény.

Nemes-Militics községében üresedésben lévő s évi 300 frttal javadalmazott gyalogrendőrzetűi állásra pályázat hirdettetik.

Pályázni szándékozóknak felhívtnak, hogy szabályszerűleg felszerelt és sajátkezűleg irt kérvényeiket **f. évi november hó 25-ik napjáig** alulírott előljárásnál nyújtsák be.

N.-Militics, 1894. évi október hó 31-én.

Az előljárátság.

1091. sz. 1894.

Pályázati hirdetmény.

A vajszka-bogyáni körjegyzőségben megüresedett rendőrzetűi állásra pályázat nyitattik.

Evi fizetés: utólagos részletekben: 360 frt. A vármegyei öltözeti és felszerelési szabályzatban előirt egyenruhát a rendőrzetűi sajátjából tartozik beszerezni.

Pályázni kívánók a rendőrség szervezéséről szóló községi szabályrendeletben előirt képességeiket okmányokkal igazolni tartoznak, s az okmányokkal felszerelt pályázati kérvények **f. évi november hó 15-ig** a vajszka-bogyáni körjegyzőségre címzve nyújthatók be, annál is inkább, mivel a később érkező pályázatok figyelembe vételét nem fogják.

Vajszkán, 1894. évi október hó 27-én.

Ifj. Tripolszky Béla,
körjegyző.

14770. sz.

tkvi 1894.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a sztanisicsi takarékpénztár végrehajthatóan Kommenov Szima végrehajtható szüenved elleni 320 frt tőkekövetelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék és kir. járásbírósa területén lévő s Sztanisicson fekvő, a sztanisicsi 1651. sz. tjkvben Kommenov Szima nevén álló A. I. 90. hr. s 79 ö. i. számú ház és beltelekre 455 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az újabb árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1894. évi november hó 22-ik napján délelőtti 10 órakor** Sztanisics községében a megállapított nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladhatni fog.

Árverezni szándékozóknak tartoznak az ingatlan beesárának 10%-át vagyis 45 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvénycikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1894. évi szeptember hó 17-én.
A zombori kir. törvényszék mint telekk. hatóság.

Radány Péter,
kir. törv. bíró.

Nemes kadarka, nagy burgundi, olasz rizling és bakator sima 3-2

SZŐLŐVESSZŐK

ezrenként négy, csemegeszőlővesszők tiz forintért kaphatók csomagolva és vasúthoz szállítva **dr. Neubach Lipót** községi orvosnál **Madarason.**

2170. sz. 1894.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Földvár községében üresedésbe jött 2 lovas- és 2 gyalogrendőri állásra pályázat hirdettetik.

Felhívtnak tehát mindazok, kik ezen állások valamelyikét elnyeréni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket alulírott előljárásnál **folyo évi november hó 12-ig** nyújtsák be.

A lovasrendőr évi fizetése 300 frt; a gyalogosé 200 frt utólagos havi részletekben.

Lovat és ruházatot a rendőrök sajátjukból kötelesek beszerezni.

B.-Földvár, 1894. évi október hó 28-án.

Lovász István, **Sirovicza Márton,**
jegyző. 3-3 bíró.

Harisnyakötőde.	
Harisnyakötőde.	Téli és nyári harisnyák
	Fejelése 15 kr.
	Pamuttal 30—35 kr.
	Egész harisnya 30 kr.
	Pamuttal 60—80 kr, 1 frt, minden színű pamutból
	Engel Mórnál
	15—10 Zombor, főutca.
Harisnyakötőde.	

A sztanisicsi polgári olvasóegylet Sztanisicson, a fő-utcán lévő jól felszerelt és jókarban tartott, saját házába

VENDÉGLŐST

keres, ki 100 frt évi bért leendő köteles fizetni. Jelentkezhetni **folyo évi november hó 25-ig** **Neszmirák Mátyás,** községi jegyzőnél, mint egyleti elnöknél, kitől a közelebbi feltételek is megtudhatók. 3-1

5185. sz. 1894.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásába kebelezett Krusevlya községében megüresedett jegyzői állásra ezennel pályázat hirdettetik.

A betöltendő jegyzői állás 512 frt készpénzfizetéssel, szabadlakással és kerttel, továbbá 2 hold 956 □ ölnyi szántófölddel van javadalmazva.

Felhívtnak a pályázni óhajtók, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-a értelmében felszerelt és a német nyelv teljes bírást igazoló kérvényüket **f. évi november hó 18-ig** ezen szolgabíróshoz terjesszék be.

Zombor, 1894. évi november hó 3-án.

POPPOVICS DUSÁN,
főszolgabíró.

PLUTOS

kitűnő izomerősítő bedörzsölés, verseny, futó, gazdasági lovak s egyéb gazdasági állatok részére.

Preservatívumként használtra az izmokat rugalmassá s az állatot kitarítóvá teszi.

Fáradtság, kimerülés, izületi s izomcsúz vagy lobos bántalmaknál, ugy-szintén sántaság, merevség és vállbénaság eseteiben egészen biztosan hat.

Az állatok izomzatában a fáradtság, ellankadás folytán tudvalevőleg tejsav képződik, ha az elernyedtt állatok végtagjai, a mellékelt utasítás értelmében, bedörzsöltetnek ezen szerrel, a képződő gyorsan felszívódik s az izmok rugalmassága gyorsan visszatér. 100-5

E MEGBECSÜLHETLEN GAZDASÁGI KINCS EGYEDÜLI RAKTÁRA:
TÁRGZAY ISTVÁN GYÓGYSZERTÁRA
ZOMBORBAN.
Egy üveg ára 1 frt 20 kr. 5 üveg ára 5 frt.

Zombor. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Hirdetés.

Alulírott tisztelettel tudatja a nagyérdemű hölgyközönséggel, miszerint bezdáni-utca 161. házszám alatt

varró-üzletet

nyitott, ahol is mindennemű női ruhák a legújabb divat szerint elkészíttetnek. Kivánatra magánhá-zaknál is dolgozik.

Zombor, 1894. évi október hó.

Tisztelettel

Schöffner Bajosné.

1526. sz. 1894

Pályázati hirdetmény.

Turia községben üresedésbe jött évi 400 frt fizetés, 40 frt lakbér és 20 frt rubaátalányi illetményvel kapcsolatos rendőrzetűi állásra ezennel pályázat nyitattik.

Pályázók kötelesek kimutatni, hogy:

- a) magyar állampolgárok;
- b) a védkötelezettségnek eleget tettek, 24. évet betöltötték és 60. évet meg nem haladták;
- c) teljesen egészségesek;
- f) hogy a magyar nyelvet szóban és írásban oly tökéletesen tudják, hogy azon az előirt teendőket biztosan végezni képesek és hogy a hivatalos nyelven kívül az itt divó szerb nyelvet is bírják.

Előnyben részesülnek kiszolgált altisztek és m. kir. esendőrök.

A megválasztandóknak kilátásba helyeztetik évi 40 frt fizetés javítását az esetben, ha a szolgálatot pontosan teljesítendő, különösen az írásbeli teendőket.

Folyamodványok Turia község jegyzői hivatalnál **f. évi november hó 25-ik napjáig** nyújthatók be, későbbben érkezők figyelembe nem fogják vétetni. Kelt Turian, 1894. évi október hó 29. én.

Sztojkovics, **Miloscsin Paja,**
jegyző. 3-3 bíró.

1729. szám.

1894.

Pályázati hirdetmény.

Gara községében a községi rendőrség létszámában megüresedett s évi 300 frttal javadalmazott rendőrzetűi, nemkülönben évi 200 frttal javadalmazott két rendőri állásra pályázat nyitattik.

A pályázóktól megkívánatik, hogy:

- a) magyar honpolgár legyen;
- b) védkötelezettségének megfelelt, a 24-ik életévet betöltötte, az 50-iket pedig el nem érte;
- c) feddhetlen erkölcsű, teljesen rovatlan előéletű;
- d) teljesen egészséges;
- e) írni, olvasni tud és a községben divó nyelvet bírja;

f) ezeken kívül a rendőrzetűitől megkívánatik a magyar nyelvnek szó- és írásban való oly tökéletes bírása, hogy az előirt írásbeli teendőket biztosan véggezhesse.

Az alkalmazásnál elsőbbség adatik:

- 1. Az 1873. évi II. t. c. értelmében kedvezményre jogosított altisztek és kiszolgált állami esendőröknek.
- 2. A hadsereg és honvédségnél kiszolgált egyéneknek.
- 3. Kifogás nélküli rendőrségi szolgálatban (nem felelőségi minőségben) állott egyéneknek.
- 4. Előnyök tekintetik minden körülmények közt a szolgálati magyar nyelvnek szó- és írásban való bírása.

Felhívtnak tehát ezen állásokra pályázók, hogy kellően felszerelt, sajátkezűleg irt kérvényüket alulírt előljárásnál **f. évi november hó 10-ig** nyújtsák be.

A választás határnapja a pályázóknak későbbben fog tudomásukra hozatni.

A ruházatot a rendőrök sajátjukból tartoznak fe-dezni, a felszerelést a község adja.

Garan, 1894. évi október hó 30-án.

Pencz Ádám, **Klenanz Mátyás,**
jegyző. bíró.

ELŐFIZETÉS
Egész évre
Fél évre
Negyed évre
A lap szövegével
illető külföldi
szerkesztőre
a laptulajdonos
nével
nem tartozik.

Egyes szám ára

Várme

Az ember midőn a közpál-lelkük minden lelkesülő szívük vának előmozdítárondján küzdelem tanusítani ipar kitüntető jelet emelő a leg gemesőbb jutalm seiknek.

Nemes erkölcs van a hála e kaporitja a buzgó berit, a közeles gyujtja az igaz felé törő láng letének jótékony

Érdemeken előtt tiszteletet pokban az egé nap a szülőföld nagyrabecsülés virágaiból font magyar közélet munkása, a ma oszlopos férfiak rész minden Hisz ő a mien szotta el gyert sudavit et alsó értékesítette. E hálás szeretet ő azok közé demlik.

Ismerjük zisait, a polit fényes sikereit buzzgalmát, áld tásaiban tisztelte a hazát. tükrözi vissza forrás, mely a tatja borulatlan Vármege

A „B

A töb

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17

17